

WWW.NESDC.GO.TH

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “เชื่อมเครือข่าย ร่วมขับเคลื่อน การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร ระดับกลุ่มจังหวัด” ปี 2567 (ภาคเหนือตอนล่าง 2)

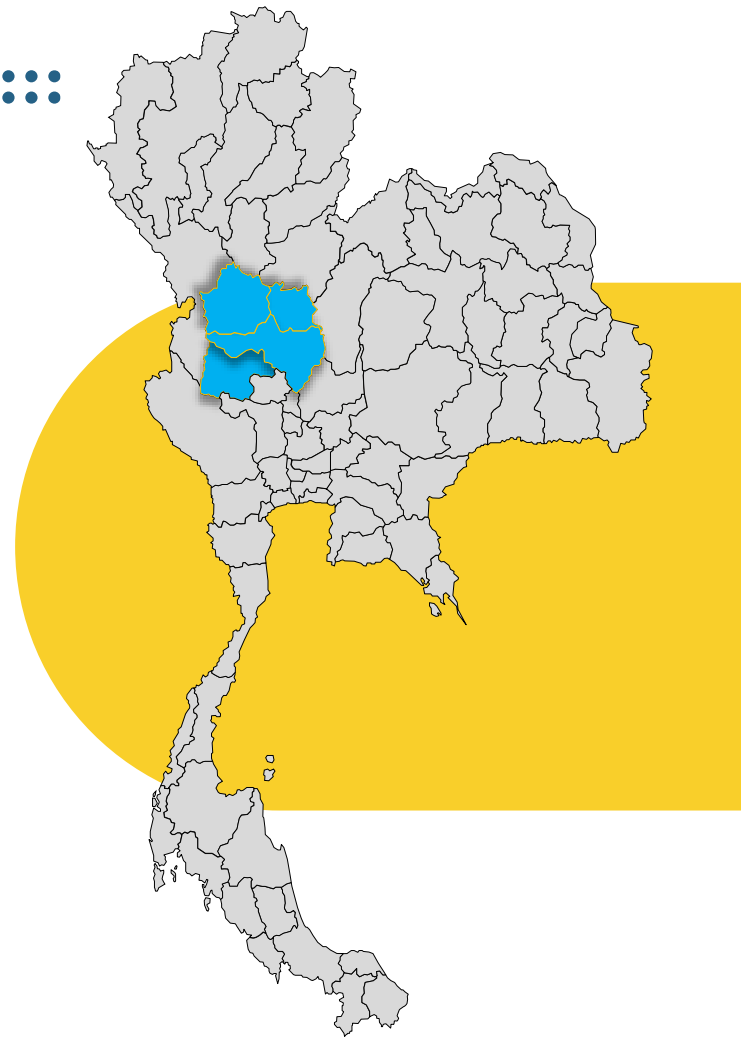
นางสาววรรณ พลิกามิน

รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เลขาธิการมูลนิธิพัฒนาไท

วันพฤหัสบดีที่ 12 ธันวาคม 2567

ณ ห้องแกรนด์บอลรูม โรงแรม 42C The Chic Hotel จังหวัดนครสวรรค์

หัวข้อการนำเสนอ ::::

1. เป้าหมายและสถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญระดับกลุ่มจังหวัด
2. สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญรายจังหวัด
 - สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญ
 - ปัญหาและช่องว่างที่สำคัญ
3. ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญระดับกลุ่มจังหวัด
4. บทบาทของวุฒิสภาในการขับเคลื่อนการพัฒนา

01

**เป้าหมายและสถานการณ์
การพัฒนาที่สำคัญ
ระดับกลุ่มจังหวัด**

เป้าหมายการพัฒนาภาคเหนือ

เป้าหมายการพัฒนาภาคเหนือ
พ.ศ. 2566 - 2570

เป็น “ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ”
ตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ สานสัมพันธ์
ระหว่างพื้นที่ สุขภาวะดี วิถีชีวิตยั่งยืน
N Direction : Creative-Connect-Clean-Care

สร้างโอกาสจาก
การเชื่อมโยงเศรษฐกิจ
ภายในและต่างประเทศ
ทั้งระดับเศรษฐกิจพิเศษของภาค
เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
อนุภูมิภาคต่าง ๆ เมืองสร้างสรรค์
และกลุ่มผู้คนสร้างสรรค์

ดูแลผู้สูงอายุ คนยากจน และผู้ด้อยโอกาส / พัฒนาระดับฝีมือ
แรงงานสู่งานสร้างสรรค์ และงานดิจิทัล

ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ
- ล้านนาสร้างสรรค์

: เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง
เสริมศักยภาพสู่การเป็น
ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของ
ประเทศ สร้างระบบนิเวศ เมือง และ
พื้นที่สร้างสรรค์ ยกระดับสินค้าและ
บริการสร้างสรรค์

NEW Normal

พัฒนาบนฐานการเติบโต
อย่างยั่งยืน ตามแนวโน้มใหม่
เพื่อสุขอนามัยที่ดี การฟื้นฟู
ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม อากาศ
ความสะอาดของเมือง
การใช้พลังงานสะอาด

แนวทางการพัฒนาภาคเหนือ

- ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ (NEC-Creative LANNA) ในจังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของภาคและฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ
- ยกระดับการท่องเที่ยวและบริการที่มีศักยภาพของภาคให้มีคุณภาพ สนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และกระจายประโยชน์สู่ชุมชน
- พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่ อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง
- เสริมศักยภาพของเมือง พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และระบบโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์สำคัญของภาคเพื่อสร้าง โอกาสทางเศรษฐกิจ และเอื้อต่อการอยู่อาศัย
- พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (Active Aging) และพัฒนากิจการฝีมือแรงงาน
- บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาภาคเหนือตอนล่าง 2

“ยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีนวัตกรรม แหล่งอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ
เสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวและบริการเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนเชื่อมโยงเศรษฐกิจภูมิภาคสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”

ประเด็นการพัฒนา

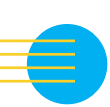
① เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ การผลิตและการสร้าง
มูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ ส่งเสริม
การตลาดด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทาน

② พัฒนาการท่องเที่ยว
ที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัย
และยั่งยืนยกระดับสู่สากล

③ ส่งเสริมการค้า การลงทุนโครงข่ายคมนาคม
และสิ่งอำนวยความสะดวก รองรับการพัฒนา
และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาค

เครื่องมือในการนำเสนอสถานการณ์การพัฒนา

: สถานการณ์ด้านประชากรและดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index : HAI)

HAI เป็นเครื่องมือประเมินสถานการณ์และแนวโน้มความก้าวหน้าของคนทั้งในระดับประเทศ ภาค และจังหวัด ซึ่งสะท้อนจุดเด่นและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ต้องปรับปรุงอย่างรอบด้าน เพื่อนำไปสู่การติดตามประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าของคน และดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเหมาะสม

แนวคิดและองค์ประกอบ

มีความครอบคลุมประเด็น ดังนี้

1. การมีสุขภาพที่ดี
2. มีการศึกษา
3. มีชีวิตการทำงานที่ดี
4. มีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต
5. มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี
6. มีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่นในชุมชนที่มีความปลอดภัย
7. มีการคมนาคมที่สะดวกปลอดภัยและเข้าถึงการสื่อสารอย่างทั่วถึง
8. มีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี

HAI เป็นดัชนีรวม (composite index) ประกอบด้วย 8 ดัชนีย่อย 32 ตัวชี้วัด

โครงสร้างประชากรและสถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญระดับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

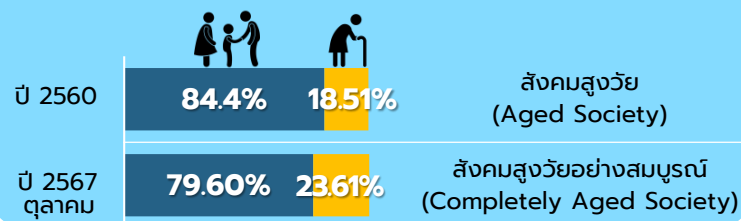
ภาคเหนือตอนล่าง 2 เปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

ในปี 2567 มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 603,386 คน
คิดเป็นร้อยละ 23.61 ของประชากร
ทั้งหมดในภาคเหนือตอนล่าง 2

ประชากรรวมทั้งสิ้น
2,555,346 คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น
ประมาณ **27.57%** เมื่อเทียบกับปี 2560

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญ

- ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) ในปี 2566 อยู่ที่ 0.6223 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (0.6383)
- มิติที่ความก้าวหน้ามากที่สุด คือ **ด้านเศรษฐกิจ** อยู่ที่ 0.7836 ซึ่งสูงกว่าเฉลี่ยประเทศที่ 0.6977
- มิติที่เป็นจุดอ่อน คือ **มิติด้านการศึกษา** โดยเฉพาะร้อยละของเด็ก 0-5 ปี ที่มีพัฒนาการสมวัยที่ลดลงจากปีก่อนหน้า

ด้านเศรษฐกิจและชีวิตการงาน

- รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ** โดยในปี 2566 อยู่ที่ 133,810 บาท/คน/ปี ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีมูลค่า 248,789 บาท/คน/ปี
- สัดส่วนคนจนลดลง**จากร้อยละ 3.13 ในปี 2565 เป็นร้อยละ 1.81 ในปี 2566 และมีสัดส่วนคนจนต่ำกว่าในระดับประเทศ (ร้อยละ 3.41)

02

สถานการณ์การพัฒนา ที่สำคัญรายจังหวัด

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดนครสวรรค์

เป้าหมายการพัฒนา : “นครสวรรค์เมืองอัจฉริยะ ฐานการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงต่อยอดสู่อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ ศูนย์กลางการค้าการลงทุน ระบบโลจิสติกส์และบริการทางสุขภาพบนฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน”

ประเด็นการพัฒนา : 1) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ยกระดับภาคการเกษตรสู่เกษตรแปรรูปมูลค่าสูง และเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ 3) สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวเน้นคุณภาพและความยั่งยืน 4) พัฒนาพลังงานทดแทน และโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับยานยนต์ไฟฟ้า 5) พัฒนาขีดความสามารถและเชื่อมโยงประตูการค้า การลงทุน โลจิสติกส์ และภาคบริการทั้งในประเทศและต่างประเทศภายใต้เศรษฐกิจยุคใหม่ 6) ยกระดับการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง และ 7) พัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์และสร้างสังคมพอเพียงควบคู่เศรษฐกิจดิจิทัล

จังหวัดนครสวรรค์เปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

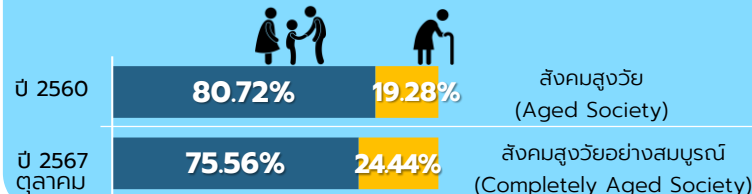
ในปี 2567 มีจำนวนประชากรสูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 248,186 คน
หรือคิดเป็นร้อยละ 24.44
ของประชากรทั้งหมด

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

ประชากรรวมทั้งสิ้น 1,015,559 คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20.80 เมื่อเทียบกับปี 2560

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

จำนวนประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง

- อัตราการเกิดลดลงกว่าร้อยละ 31.50 ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 เกิด 4,806 ราย เทียบกับห้วงเดียวกันของปี ที่มีการเกิด 7,016 ราย
- อัตราการตายสูงกว่าอัตราการเกิด ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 สัดส่วนการเกิดต่อการตายอยู่ที่ประมาณ 1 : 1.84 โดยมีการเกิด 4,806 ราย และการตาย 8,843 ราย

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

- วัยรุ่นตั้งครรภ์เฉลี่ย 400-300 ราย/ปี โดยอัตราการคลอดในมารดาอายุ 10-14 ปี/ปชก.พันคน เท่ากับ 1.3 (เป้าหมาย: ไม่เกิน 0.9/ปชก.พันคน)
- การตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 13.7 ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 13.0

ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงเพิ่มขึ้น และมีโรคประจำตัวมากกว่า 1 โรค

- ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับการดูแลตาม Care plan เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 83.8 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 96.8 ในปี 2566
- ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นโรค NCDs ได้แก่ โรคหัวใจ และหลอดเลือดสูงสุด โรคอ้วน ความดันโลหิตสูง และเบาหวาน ตามลำดับ

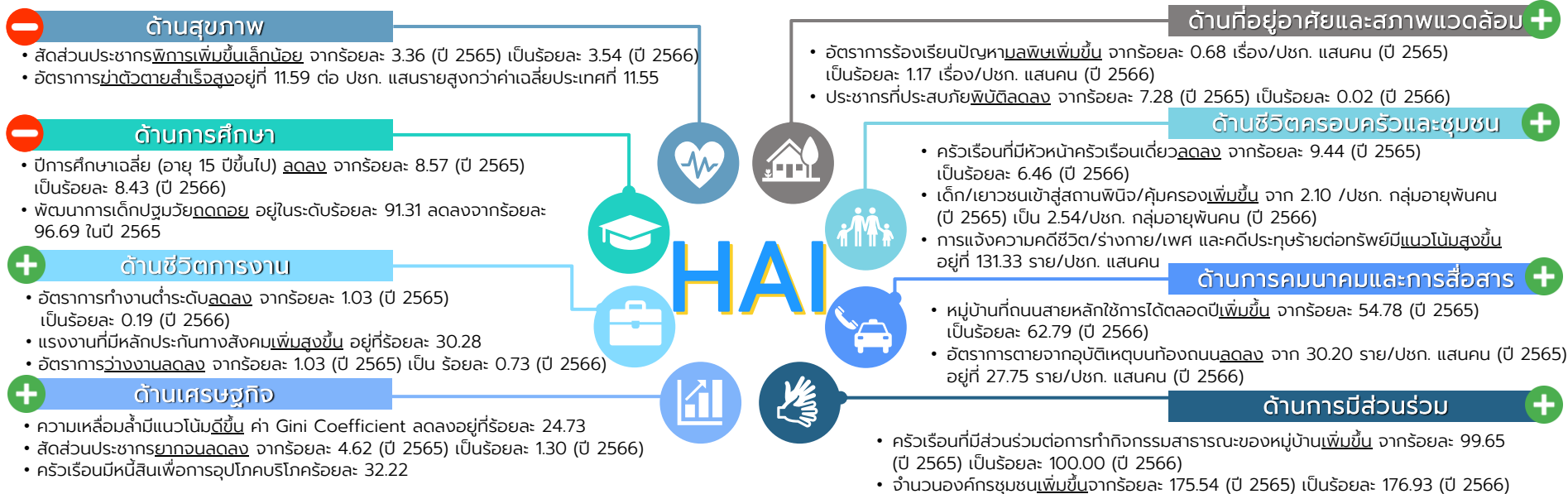
(ที่มา: แผนยุทธศาสตร์สุขภาพ จ.นครสวรรค์ พ.ศ. 2566 - 2570)

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดนครสวรรค์

- ❖ ค่าดัชนีย่อยลดลงจากปีก่อน
- ❖ ค่าดัชนีย่อยเพิ่มขึ้นจากปีก่อน

ในปี 2566 จังหวัดนครสวรรค์ มีการพัฒนาคนในภาพรวมดีขึ้น โดยค่าดัชนี HAI = 0.6448 (ลำดับที่ 25) เพิ่มขึ้นจาก 0.6324 ในปี 2565 (ลำดับที่ 49) โดยเป็นผลจากการพัฒนาที่ดีขึ้นของด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน และด้านการมีส่วนร่วมเป็นหลัก ขณะที่ด้านการศึกษาและด้านสุขภาพยังควรต้องให้ความสำคัญ

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

การสนับสนุนให้ประชาชนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี โดยการเข้าสู่สังคมสูงวัย และพฤติกรรมของคนส่งผลให้แนวโน้มการเจ็บป่วยด้วยโรค NCDs เพิ่มมากขึ้น ผนวกกับอุบัติเหตุจากรถที่เพิ่มขึ้น จึงเป็นความท้าทายที่สำคัญต่อการมีสุขภาพที่ดี

การเพิ่มหลักประกันทางสังคมโดยเฉพาะการมีเงินออมหลังเกษียณอายุ แม้ผู้มีประกันสังคมจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่กลุ่มแรงงานนอกระบบ (แรงงานภาคเกษตรและผู้ประกอบการรายย่อย) ยังมีประกันสังคมค่อนข้างต่ำ ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิตและรายได้หลังเกษียณ

การขาดแคลนกำลังแรงงานเนื่องจากปัญหาการศึกษา ทักษะแรงงาน และการเข้าสู่สังคมสูงวัย โดยเรียนได้รับการพัฒนาไม่ตรงกับสายงาน และไม่สอดคล้องกับทักษะแรงงานในศตวรรษที่ 21 อาทิ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบกับขาดปัจจัยพื้นฐานในการเรียน

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดอุทัยธานี

เป้าหมายการพัฒนา : “เมืองเกษตรปลอดภัย ท่องเที่ยวเชิงนิเวศสุขใจ สังคมอุทัยผาสุก”

ประเด็นการพัฒนา : 1) ยกระดับมาตรฐานการผลิตเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ให้มีมูลค่าเพิ่ม 2) สร้างคุณค่าด้านการท่องเที่ยว ควบคู่วิถีชีวิตอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของจังหวัดสู่สากล 3) ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เสริมสร้างความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อย และ 4) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างสมดุล แบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

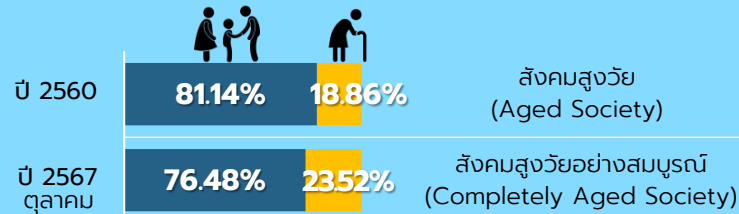
จังหวัดอุทัยธานีเปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

ในปี 2567 มีจำนวนประชากรสูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 75,434 คน
คิดเป็นร้อยละ 23.52
ของประชากรทั้งหมด

ประชากรรวมทั้งสิ้น 320,684คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 21.22 เมื่อเทียบกับปี 2560

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

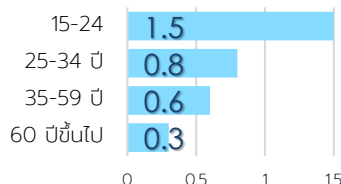
สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

ความหนาแน่นของประชากรต่ำ และมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์

- มีความหนาแน่นของ ปชก. 47.88 คน/ตร.กม. หรืออันดับที่ 73 ของประเทศ จึงอาจเป็นข้อจำกัดต่อศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- มีกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ 3 ชนเผ่าใหญ่ คือ ชาวกระเหรี่ยง ละว้า และขมุ ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใน อ.บ้านไร่ อ.ลานสัก และ อ.ห้วยคต

การย้ายถิ่นตั้งแต่อายุยังน้อย ด้วยเงื่อนไขทางการศึกษา

อัตราการย้ายถิ่น จำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ.2566

คะแนนคุณภาพการศึกษาจังหวัดอุทัยธานี (7.11) ต่ำกว่าโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ (8.29) ที่มีจำนวน รร.มัธยมมากกว่า

ที่มา: การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัดของประเทศไทย, 2564

อัตราการตายสูงกว่า อัตราการเกิด

ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 สัดส่วนการเกิดต่อการตายอยู่ที่ประมาณ 1 : 1.85 โดยมีการเกิด 1,475 ราย และการตาย 2,734 ราย

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดอุทัยธานี

— ค่าดัชนีย่อยลดลงจากปีก่อน
+ ค่าดัชนีย่อยเพิ่มขึ้นจากปีก่อน

ในปี 2566 จังหวัดอุทัยธานี มีการพัฒนาคนในภาพรวมลดลง โดยค่า HAI = 0.6143 (ลำดับที่ 64) ลดลงจาก 0.6361 ในปี 2565 (ลำดับที่ 45) โดยเป็นผลจากการลดลงของการพัฒนาด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ด้านสุขภาพ และด้านการศึกษาเป็นหลัก ซึ่งยังควรต้องให้ความสำคัญ ขณะที่ด้านเศรษฐกิจและด้านชีวิตการทำงานมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

ผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวสูงที่สุดในประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะพึ่งพิงในผู้สูงอายุ โดยจำนวนผู้สูงอายุติดสังคมในปี 2566 ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 3.44 และมีผู้สูงอายุติดบ้านเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 4.81

ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค เนื่องจากมีแหล่งน้ำชลประทานร้อยละ 11 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งจังหวัดและขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ส่งผลกระทบต่อรายได้ที่ส่วนใหญ่มาจากภาคเกษตร ทำให้ประชากรในวัยทำงานมีการอพยพย้ายถิ่นไปทำงานที่อื่น

ปัญหายาเสพติดมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยยาเสพติดที่จำหน่ายในพื้นที่ส่วนใหญ่ ขนส่งมาจากภาคเหนือเพื่อส่งต่อไปยังภาคกลาง ซึ่งพื้นที่เฝ้าระวังการแพร่ระบาด ได้แก่ อ.ลานสัก อ.บ้านไร่ อ.เมือง

แหล่งท่องเที่ยวทรุดโทรม ประชาชนขาดองค์ความรู้ ทักษะ ในการพัฒนาสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ ที่เป็นเอกลักษณ์ที่เหมาะสมแก่สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดกำแพงเพชร

เป้าหมายการพัฒนา : “แหล่งเกษตรปลอดภัย พลังงานทดแทน และท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ”

ประเด็นการพัฒนา : 1) สร้างมูลค่าเพิ่มในการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย และพลังงานทดแทนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี 2) พัฒนาระบบบริหารจัดการท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและวิถีชุมชนเพื่อยกระดับมาตรฐานสู่สากล 3) พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน สร้างสังคมที่เข้มแข็ง บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ความปลอดภัย

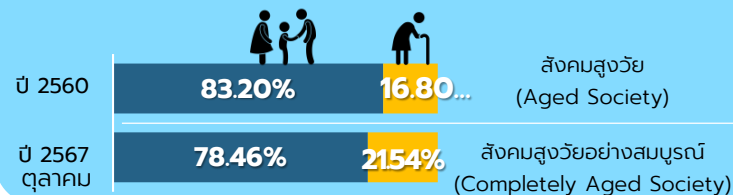
จังหวัดกำแพงเพชรเปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

ในปี 2567 มีจำนวนประชากรสูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 151,029 คน
คิดเป็นร้อยละ 21.54
ของประชากรทั้งหมด

ประชากรรวมทั้งสิ้น
701,309 คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น
ร้อยละ 23.31 เมื่อเทียบกับปี 2560

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

จำนวนประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง

- อัตราการเกิดลดลงกว่าร้อยละ 28.73 ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 เกิด 2,979 ราย เทียบกับห้วงเดียวกันของปี 2560 ที่มีการเกิด 4,180 ราย
- อัตราการตายสูงกว่าอัตราการเกิด ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 สัดส่วนการเกิดต่อการตายอยู่ที่ประมาณ 1 : 1.76 โดยมีการเกิด 2,979 ราย และการตาย 5,241 ราย

ผู้สูงอายุจำนวนมากเป็นกลุ่มเปราะบาง

- สถานการณ์ผู้สูงอายุที่เป็นคนพิการ ปี 2566 จำนวน 19,415 คน หรือร้อยละ 60 ของคนพิการทั้งหมด
- ผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง กลุ่มติดบ้าน 1,171 คน ติดเตียง 343 คน
- สัดส่วนแรงงานผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 20.99 ของผู้มีงานทำ

(ที่มา: รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดกำแพงเพชร ประจำปี 2567)

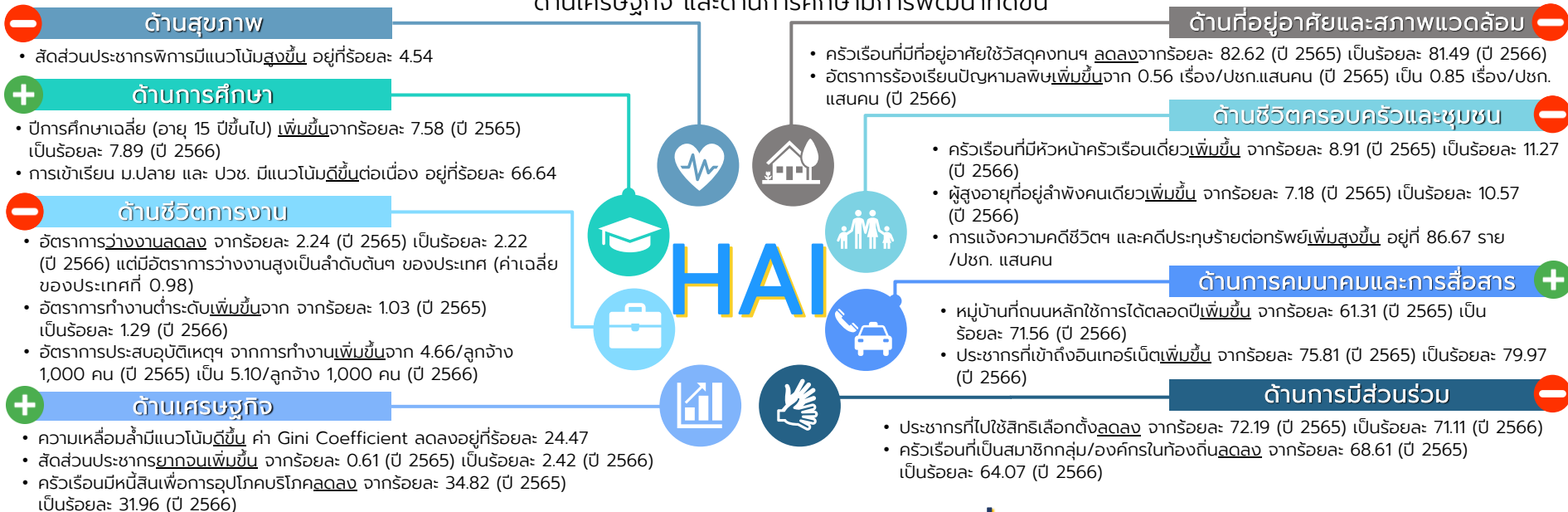
ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดกำแพงเพชร

- ➖ ค่าดัชนีย่ำแย่ลงจากปีก่อน
- ➕ ค่าดัชนีดีขึ้นจากปีก่อน

ในปี 2566 จังหวัดกำแพงเพชร มีการพัฒนาคนในภาพรวมลดลงเล็กน้อย โดยมีค่าดัชนี HAI = 0.6117 (ลำดับที่ 67) ลดลงจาก 0.6240 ในปี 2565 (ลำดับที่ 63) โดยเป็นผลจากการลดลงของการพัฒนาด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ด้านการมีส่วนร่วม เป็นหลัก ในขณะที่ด้านคมนาคมและการสื่อสาร

ด้านเศรษฐกิจ และด้านการศึกษามีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

ความต้องการบริการสุขภาพที่ซับซ้อนและเฉพาะทางสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากคนพิการส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ (ร้อยละ 60 ของคนพิการทั้งหมด) ซึ่งสาเหตุความพิการส่วนใหญ่มาจากโรค NCDs และผู้สูงอายุมีรายได้มีน้อยมีข้อจำกัดในการเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะ

การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและระบบสวัสดิการ เพื่อแก้ปัญหาการว่างงานและคนจนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งมีสาเหตุจากสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำและปัญหาระยะแล้ง แม้อัตราการว่างงานในปี 2566 ดีขึ้นจากปีก่อนหน้า แต่ข้อมูล ณ ไตรมาส 3/2567 ของกรมจัดหางาน พบว่ากำแพงเพชรมีอัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้นเป็น 2.27 หรือสูงเป็นอันดับที่ 5 ของประเทศ สอดคล้องกับสัดส่วนคนจนที่เพิ่มขึ้น

การจัดการปัญหามลภาวะทางอากาศ ที่เกิดจากการเผาซากผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ อ้อย และฟางข้าว เป็นต้น ทำให้เกิดเขม่าควันลอยฟุ้งในอากาศ รวมทั้งการประกอบอุตสาหกรรม โรงไม้หิน ซึ่งก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดพิจิตร

เป้าหมายการพัฒนา : “เมืองเกษตรดี สิ่งแวดล้อมดี สังคมและคุณภาพชีวิตดี พัฒนาการท่องเที่ยวและบริการให้มีมาตรฐาน”

ประเด็นการพัฒนา : 1) การบริหารจัดการน้ำ ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล 2) การพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานการเกษตร และฐานชุมชนที่เข้มแข็ง 3) การเสริมสร้างสังคมคุณภาพ สันติสุขอย่างยั่งยืน และ 4) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการให้ได้มาตรฐานและมีอัตลักษณ์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชน

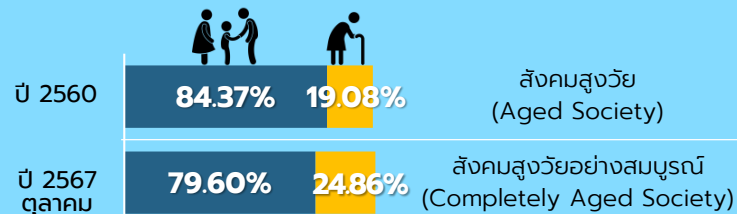
จังหวัดพิจิตรเปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

ในปี 2567 มีจำนวนประชากรสูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 128,737 คน
หรือคิดเป็นร้อยละ 24.86
ของประชากรทั้งหมด

ประชากรรวมทั้งสิ้น
517,794 คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น
ร้อยละ 30.29 เมื่อเทียบกับปี 2560

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

จำนวนประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง

- อัตราการเกิดลดลงกว่าร้อยละ 32.38 ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 เกิด 2,201 ราย เทียบกับห้วงเดียวกันของปี 2560 ที่มีการเกิด 3,255 ราย
- อัตราการตายสูงกว่าอัตราการเกิด ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 สัดส่วนการเกิดต่อการตายอยู่ที่ประมาณ 1 : 1.94 โดยมีการเกิด 2,201 ราย และการตาย 4,280 ราย

ผู้สูงอายุจำนวนมากเป็นกลุ่มเปราะบาง

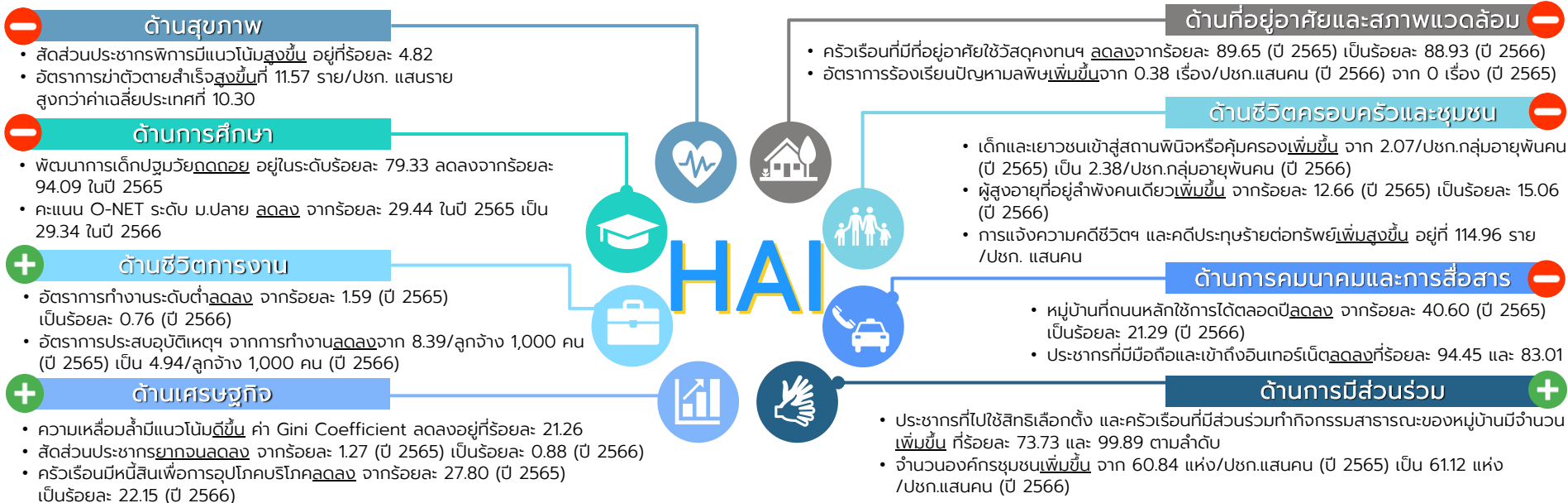
- ผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง กลุ่มติดบ้าน 1,742 ครึ่งเรือน ติดเตียง 465 ครึ่งเรือน
- ผู้สูงอายุที่อยู่ในครัวเรือนเปราะบาง 4,030 ครึ่งเรือน
- ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม 1,588 ครึ่งเรือน
- สัดส่วนแรงงานผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 45.87 ของผู้มีงานทำ

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดพิจิตร

- ➖ ค่าดัชนีย่อยลดลงจากปีก่อน
- ➕ ค่าดัชนีย่อยเพิ่มขึ้นจากปีก่อน

ในปี 2566 จังหวัดพิจิตร มีการพัฒนาคนในภาพรวมลดลงเล็กน้อย และยังคงลำดับเดียวกับปีก่อนหน้า โดยมีค่าดัชนี HAI = 0.6007 (ลำดับที่ 71) ลดลงจาก 0.6146 ในปี 2565 (ลำดับที่ 71) โดยเป็นผลจากการลดลงของการพัฒนาด้านการศึกษา ชีวิตครอบครัวและชุมชน ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการคมนาคมและการสื่อสารเป็นหลัก ในขณะที่ด้านเศรษฐกิจ ชีวิตการทำงาน และการมีส่วนร่วมมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

อัตราการฆ่าตัวตายที่เพิ่มสูงขึ้น พบมีผู้ฆ่าตัวตายสูงอันดับ 5 ของเขตสุขภาพที่ 3 โดยผู้ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จสูงที่สุดอยู่ในวัยสูงอายุ รองลงมาคือวัยทำงาน

การขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เข้าสู่วัยสูงอายุ และขาดการสืบทอด การทำการเกษตรกรรมจากการแรงงานวัยหนุ่มสาว ส่วนใหญ่ย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมือง

ปัญหาการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้งและปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากทุกปี ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายต่อเส้นทางคมนาคมขนส่ง และพืชผลเกษตร

...

03

ประเด็นท้าทาย
ในการดำเนินงานที่สำคัญ
ระดับกลุ่มจังหวัด

...

01

ด้านสุขภาพและประชากร

- อัตราการเกิดในพื้นที่ลดลงต่อเนื่อง ส่งผลให้จำนวนประชากรในวัยทำงานลดน้อยลง ขณะที่อัตราการตายสูงกว่าอัตราการเกิดในทุกจังหวัด
- การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุในภาวะเปราะบางและภาวะพึ่งพิง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเจ็บป่วยด้วยโรค NCDs และก่อให้เกิดความพิการตามมา ส่งผลต่อความต้องการบริการดูแลสุขภาพเฉพาะทาง อาทิ การดูแลผู้ป่วยติดเตียง นอกจากนี้ ผู้สูงอายุยังมีอัตราการฆ่าตัวตายสูง ซึ่งสะท้อนปัญหาสุขภาพจิตและความเปราะบางทางสังคม

02

ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- การตั้งครรรในวัยรุ่นยังคงเป็นปัญหาสำคัญและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมารดาและเด็ก อาทิ การคลอดก่อนกำหนด หรือภาวะทุพโภชนาการ โอกาสทางการศึกษาของวัยรุ่นตั้งครรร ที่ส่วนใหญ่ต้องออกจากระบบการศึกษา และพัฒนาการของเด็ก จากข้อจำกัดในการเลี้ยงดูของมารดา ซึ่งสะท้อนได้จากพัฒนาการกลุ่มเด็ก 0-5 ปีในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง
- การจัดการปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ ที่ยังคงมีอยู่เนื่องจากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 เป็นทางผ่านในการขนส่งยาเสพติดมายังพื้นที่ภาคกลาง

สรุปประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

- รายได้ต่อหัวประชากรในกลุ่มจังหวัดยังอยู่ในระดับต่ำและมีอัตราการเพิ่มขึ้นไม่สูงนักเมื่อเทียบกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* ที่มีสัดส่วนคนจนสูงกว่าหลายเท่าตัว
- *CAGR ของรายได้ต่อหัวประชากรภาคเหนือตอนล่าง 2 ปี 2562-2566 = ร้อยละ 1.60 /CAGR ของรายได้ต่อหัวประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2562-2566 = ร้อยละ 2.97
- สัดส่วนแรงงานสูงวัยต่อแรงงานรวมในภาคเหนือมีแนวโน้มสูงขึ้น และสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ และกระจุกตัวอยู่ในภาคเกษตรกรรมที่ยังเผชิญกับปัญหาผลผลิตตกต่ำและความผันผวนของราคาพืชผล ดังนั้น การพัฒนาหลักประกันทางสังคม การเพิ่มศักยภาพแรงงานและการทดแทนแรงงาน จึงเป็นความท้าทายที่สำคัญ

- การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและการเกษตร ตลอดจนการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติทั้งน้ำท่วมและภัยแล้ง
- มลภาวะทางอากาศจากการเผาซากผลผลิตทางการเกษตร อาทิ อ้อย และฟางข้าว ที่เป็นสาเหตุสำคัญของปัญหา PM 2.5 ในพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ทั้งในแง่ของสุขภาพ ความเสียหายทางเศรษฐกิจต่อภาคเกษตรและการท่องเที่ยว และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาวจากการเผา

03

ด้านเศรษฐกิจ

04

ด้านสิ่งแวดล้อม

04

บทบาทของวุฒิสภา ในการขับเคลื่อนการพัฒนา

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เชื่อมเครือข่าย ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา ••• วุฒิสภาสารนาการสมอง ระดับกลุ่มจังหวัด •••

วัตถุประสงค์

สร้างเครือข่ายและกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างวุฒิสภาฯ ระดับกลุ่มจังหวัด โดยมีประเด็นขับเคลื่อนที่ตอจอยการพัฒนา
กลุ่มจังหวัดที่สอดคล้องกับศักยภาพของวุฒิสภาฯ และบริบทของพื้นที่ ภายใต้ทิศทางการพัฒนาของแต่ละกลุ่มจังหวัด

พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย 15 กลุ่มจังหวัด ได้แก่

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน
กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

กลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามัน
กลุ่มจังหวัดภาคใต้อาวไทย
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

2567

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

กคค.

2568

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

กำหนดพื้นที่และประเด็นนำร่อง
ขับเคลื่อนการพัฒนา
กลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

ติดตามผลการดำเนินงานของวุฒิสภาฯ และภาคีเครือข่าย ทั้งปัจจัยความสำเร็จ ปัญหา
และอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การจัดทำแนวทางการขับเคลื่อนงานวุฒิสภาฯ ในระยะยาว

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

วุฒิสภาฯ มีเครือข่ายและความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานการพัฒนาแบบบูรณาการในระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ
โดยข้อเสนอแนะที่ได้จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการฯ สามารถนำไปประมวลเพื่อประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงานของวุฒิสภาฯ
ระยะ 5 ปี

● ● ● ผลการดำเนินงานของวุฒิสภาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีวุฒิสภาที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สามารถติดตามได้ 124 คน

วุฒิสภา 5 คน

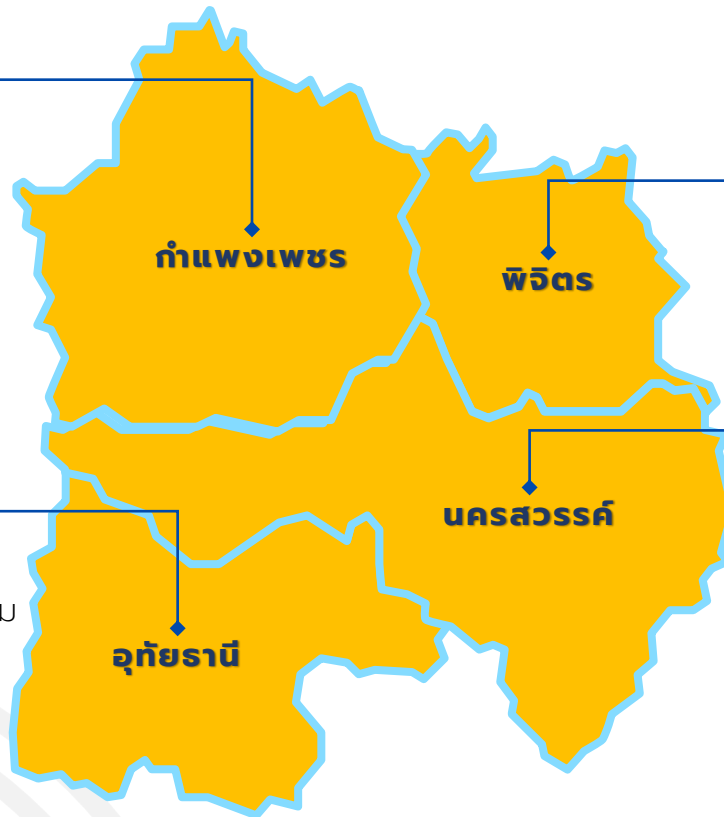
ผลงานโดดเด่น

- การขับเคลื่อนองค์กรท่องเที่ยวชุมชน
- การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์ป่าและน้ำ
- การเป็นวิทยากรค่ายคุณธรรม

วุฒิสภา 11 คน

ผลงานโดดเด่น

- การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยจัดโปรแกรมพาไปกินไปชมของดีในจังหวัด
- การเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
- การเป็นผู้สาธิตทางการเกษตร อาทิ การทำน้ำหมักชีวภาพ

วุฒิสภา 1 คน

ผลงานโดดเด่น

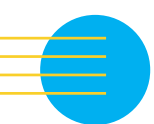
การสร้างสังคมลดการเหลื่อมล้ำ

วุฒิสภา 107 คน

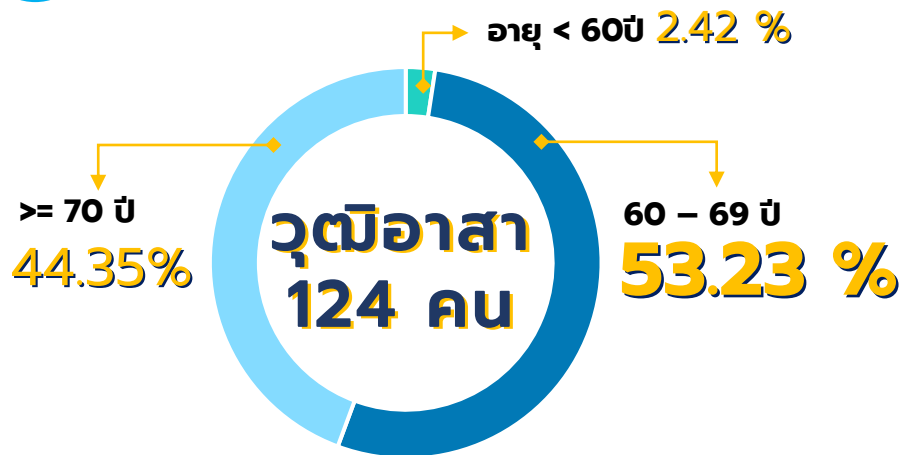
ผลงานโดดเด่น

- การสนับสนุนกิจกรรมการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส ผู้ยากไร้/ผู้สูงอายุ
- การส่งเสริมด้านการศึกษากการเป็นวิทยากรให้ความรู้ อาทิ การอบรมด้านบัญชีแก่เกษตรกร
- การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

ความเชี่ยวชาญและผลการดำเนินงานวุฒิสภาธนาคารสมอง

ความเชี่ยวชาญ

สาขาสังคม ชุมชน แรงงาน, 32%	สาขาการศึกษา, 27%	สาขาอื่น ๆ, 13%	สาขา การแพทย์ และ สาธารณสุข, 10%
		สาขา ศิลปวัฒนธรรม และศาสนา, 10%	สาขา การเกษตร, 8%

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา 6 ด้าน

- ด้านการส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก**
 อาทิ การให้คำปรึกษาด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร การทำน้ำหมักชีวภาพ การส่งเสริมการขายสินค้าเกษตร การเป็นวิทยากรอบรมด้านหัตถกรรม จักสานผักตบชวา วิทยากรให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง/ OTOP การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวผ่านการพาไปกินไปชมของดีในจังหวัด
- ด้านการพัฒนาทักษะ ความสามารถ และส่งเสริมศักยภาพมนุษย์**
 อาทิ การให้ความรู้ด้านการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็ก การส่งเสริมวิชาทัศนศิลป์ การเป็นวิทยากรแปรรูปอาหารให้ กศน. และประชาชน การให้ความรู้ด้านกฎหมาย การใช้คอมพิวเตอร์ การจัดตั้งชมรมคลังปัญญาผู้สูงอายุระดับอำเภอ
- ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและสุขภาวะที่ดี**
 อาทิ การให้คำปรึกษาและความรู้ด้านสุขภาพ การดูแลผู้ป่วย รวมทั้งแพทย์แผนไทย การสร้างชีวิตที่เป็นสุขแก่ผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมออกกำลังกายในชุมชน การจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ
- การอนุรักษ์ และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม**
 อาทิ การสอนทำงานผ้าสอยด้วยมือเรา การสอนงานประดิษฐ์ต่าง ๆ การสืบสานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น วิทยากรสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไททรงดำ
- ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**
 อาทิ ให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์ป่าและน้ำ
- การพัฒนาเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้**
 อาทิ การให้ความรู้กิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมาย/ทนายความ (คดีที่ดิน มรดก)/การเงิน/การออม

...

ประเด็นระดมความเห็น ของวุฒิสภา ธนาคารสมอง

1. ประเด็นที่สำคัญในการขับเคลื่อน
การพัฒนาในกลุ่มจังหวัด
2. แนวทางการขับเคลื่อนและวุฒิสภา
ที่เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อน

ช่องทางการรับรู้ข้อมูล และประชาสัมพันธ์

1.

จุลสารธนาคารสมอง
(รายไตรมาส)

5.

YouTube มูลนิธิพัฒนาไท
(Pattanathai foundation)

2.

เว็บไซต์ธนาคารสมอง
(brainbank.nesdc.go.th)

6.

TikTok มูลนิธิพัฒนาไท
(Pattanathai foundation)

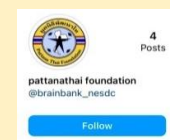
3.

เว็บไซต์มูลนิธิพัฒนาไท
pattanathai.nesdc.go.th

7.

Instagram
(Brainbank_Nesdc)

4.

Facebook
ธนาคารสมอง
มูลนิธิพัฒนาไท

8.

กลุ่ม Line
(สศช. Brainbank)

WWW.NESDC.GO.TH

THANK YOU

